EMIL CIORAN: HITLER ÎN CONȘTIINȚA GERMANĂ

Incorect Politic

Aprilie 26, 2025

Emil Cioran: Hitler în conștiința germană

Via LuptaNS:

“Nu există niciun politician în lumea de astăzi care să-mi inspire o simpatie și admirație mai profundă decât Hitler. Există ceva irezistibil în destinul acestui om, un om pentru care fiecare act de viață este semnificativ doar în măsura în care participă simbolic la destinul istoric al națiunii. Căci Hitler este un om care nu are ceea ce se numește o viață privată. De la război încoace, viața lui este o renunțare și un sacrificiu. Singura dată când stilul de viață al unui politician capătă o profunzime este atunci când dorința de putere și voința imperialistă sunt asociate cu o mare capacitate de renunțare.

Discursurile lui sunt marcate de un patos și o frenezie la care doar viziunile unui spirit profetic pot ajunge.

Goebbels este mai fin, mai subtil, are o ironie mai discretă, gesturi nuanțate și toate aparențele unui intelectual rafinat și priceput, dar nu este capabil de acele explozii vulcanice și torențiale care te privează de spiritul critic. Meritului lui Hitler este de a fi privat o națiune de spiritul său critic. Poți dinamiza ceva, poți crea efervescență doar în măsura în care privezi oamenii de acea libertate care este distanța lor între ei și ei înșiși [entre eux et soi]. Fecunditatea unei viziuni se relevă doar prin capacitatea sa de a seduce. A putea acuza de iresponsabilitate pe cei care au ales o altă cale, iată destinul dramatic și responsabilitatea oricărui vizionar, dictator și profet.

La Hitler, capacitatea de a seduce este cu atât mai impresionantă cu cât nu este asistată de farmecul unei fizionomii expresive. Fața lui nu a exprimat niciodată altceva decât energie și tristețe. Pentru că trebuie să știți: Hitler este o persoană tristă. Această tristețe provine din prea multă seriozitate. Aceasta caracterizează întregul popor german, un popor de o seriozitate fără speranță, comparativ cu care națiunile latine sunt națiuni de glumeți.

Am avut ocazia să fiu martor, într-o zi, la Berlin, la un fel de extaz colectiv în fața Führerului. În timpul unei sărbători, în momentul în care Hitler trecea pe Unter den Linden, populația s-a năpustit și a înconjurat mașina sa, fără a putea pronunța un singur cuvânt, paralizată. Hitler este atât de înrădăcinat în conștiința germană încât ar fi nevoie de mari dezamăgiri pentru ca oamenii să se distanțeze de cultul său. Este perfect curios să vezi că Hitler a crescut în încrederea națiunii după criza recentă a partidului.

Cei care exprimă rezerve în privința lui menționează "lipsa de cultură" a acestuia. Ca și cum, pentru a conduce o națiune, ar fi nevoie să citezi din Goethe în fiecare discurs! Ceea ce contează este o vibrație infinită a sufletului, o voință absolută de realizare în istorie, o exaltare intensă până la absurd, un elan irațional de a-ți sacrifica viața. Să admitem că, în dictaturile din Europa de astăzi, această mare tensiune este prezentă. Este necesar să devii o putere. Trebuie să ne întrebăm serios dacă națiunile mici pot avansa fără a recurge la dictatură.

Este de asemenea adevărat că dictaturile reprezintă crize ale spiritului. Fiecare marchează un gol în progresul istoric al culturii. Un număr semnificativ de naționali-socialiști admit acest lucru. Lipsa universalității, aceasta este problema culturii germane. Și național-socialismul a făcut să dispară chiar și iluzia unei universalități. Judecându-l dintr-un punct de vedere strict politic, este o mișcare de o amploare uluitoare. Un dinamism extraordinar a cuprins națiunea și i-a imprimat un ritm de o intensitate nemaiauzită. În doar un an, național-socialismul a realizat mai mult decât fascismul în zece ani. Mussolini este poate mai înzestrat decât Hitler; dar să nu uităm că Hitler a luptat mai mult timp, că a întâmpinat dificultăți incomparabile și că destinul Germaniei este infinit mai complex și dramatic decât cel al Italiei. În Germania are loc o adevărată tragedie socială: în condițiile actuale, este uman imposibil să învingi șomajul. Tensiunea națiunii este atât de mare încât, având în vedere imposibilitatea de a aduce soluții imediate și concrete la multe probleme deocamdată insolubile, se persistă într-o atmosferă de "dinamică perpetuă" ale cărei pericole au fost subliniate de [vicecancelarul Franz] von Papen în discursul său de la Marburg, o critică aspră a regimului, făcută în numele opoziției catolice.

Opoziția catolicilor este, fără îndoială, mare. După ce papa a interzis tinerilor catolici să se alăture Hitler-Jugend, presiunile hitleriste și reacțiile lor au dus la un conflict serios cu catolicii. Bavarezii, care sunt

catolici practicanți convinși, nu ar ezita o clipă dacă ar trebui să aleagă între credința lor și național-socialism.

Dar Hitler înseamnă mai mult pentru poporul german decât un papă oarecare care se amestecă în treburile interne ale unui popor în numele unui creștinism trivializat de politică și numit catolicism.

Hitler a aprins cu pasiune luptele politice și a dinamizat printr-o suflare mesianică un întreg domeniu de valori pe care raționalismul democratic le făcuse plate și triviale. Cu toții avem nevoie de o mistică, pentru că suntem cu toții obosiți de atâtea adevăruri care nu izbucnesc din flăcări.

München, 4 iulie 1934”

Sursa: Emil Cioran, Apologie de la Barbarie: Berlin-Bucarest (1932–1941) (Paris: L’Herne, 2015), “Hitler dans la conscience allemande,” 129–33. Publicat pentru prima dată în Vremea, 15 iulie 1934.